

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	052 Політологія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Політологія»
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., семінарських занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів, кафедра політології, історії і філософії
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Некряч Анастасія, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології, історії і філософії. <i>Контакти:</i> каб.458 (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> anastasiia.nekraich@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/nekryach-anastasiya-ivanivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Дисципліни, що передують вивченню навчальної дисципліни «Етнополітологія»: «Загальна теорія політики», «Основи політології», «Політична етика», «Політична культура», «Політична психологія», «Порівняльна політологія», «Прикладна політологія», «Філософія політики»
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань, діяти політично й соціально відповідально та свідомо. <i>Спеціальні (фахові, предметні):</i> СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
Програмні результати навчання	РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК сприяє набуттю комплексу соціальних навичок (soft skills), важливих для сучасного фахівця: критичне мислення і аналіз, толерантність, уміння формувати власну думку, навички тайм-менеджменту, комунікативні і презентаційні навички.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасними тенденціями розвитку етнополітичної сфери людського буття, з'ясувати специфіку взаємовідносин етнонаціональних спільнот між собою та з державою, визначити засади й основні принципи здійснення етнонаціональної політики в демократичній державі.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Становлення етнополітології як науки і навчальної дисципліни.

Тема 2. Етнічні форми існування людства. Етнічна ідентичність.

Тема 5. Сутність та типи етнополітичних процесів: закони, закономірності, тенденції

Тема 4. Етнонаціональні процеси в контексті глобалізації, інтеграції та дезінтеграції.

Тема 5. Націоналізм як політичний феномен та ідеологія.

Тема 6. Етнополітичні конфлікти.

Тема 7. Становлення та розвиток етнонаціональних спільнот в Україні. Національна ідея. Національна держава.

Тема 8. Етнонаціональна політика в сучасній Україні.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрування, демонстрування); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висунування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження); інтерактивні методи (дискусії, метод мозкового штурму); мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій), методи контролю (усного, письмового) і самоконтролю (самоаналіз, самооцінювання) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені в Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін; роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчий бал (-25%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу із навчальної дисципліни для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

- щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

- щодо відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим; відмітка про відвідування занять здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах (Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra тощо). Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього

	компонента або його частини регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету».
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Порядок оскарження результатів оцінювання здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті».

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Гончарук-Чолач Т. В. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації : монографія / Т. В. Гончарук-Чолач та ін.; за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 338 с.
2. Етнополітологія : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / уклад. : К. М. Вітман, Т. М. Краснопольська. Одеса : Юридична література, 2023. 96 с.
3. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський, В. Войналович, Л. Нагорна. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.
4. Коршук Р. М. Етнополітологія: історія та теорія : навч. посіб. Київ : Алерта, 2020. 316 с.
5. Хорошилов О. Ю. Етнополітологія : навч.-метод. посіб. Одеса : Одес. нац. університет ім. І. І. Мечникова, 2023. 134 с.

Допоміжні

1. Васильченко О. П. Права національних меншин в Україні : що маємо і до чого прагнемо? *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Право. Ужгород, 2017. Вип. 42. С. 36-40.
2. Вітман К.М., Завгородня Ю.В. Сучасні тенденції етнополітичних процесів : навчально-методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / К.М. Вітман, Ю.В. Завгородня. Одеса : Фенікс, 2021. 61 с.
3. Дегтеренко А. М. Угорський чинник в етнонаціональній політиці України в умовах російської агресії. *Стратегічні пріоритети*. Київ, 2018. № 1 (46). С. 38–47.
4. Доцяк І. Етнополітичні процеси на території Галичини в контексті глобалізації. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. Київ, 2017. Вип. 1. С. 190–198.
5. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, Л. Нагорна. Київ : ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 512 с.
6. Кресіна І.О., Явір В.А. Етнокультурна автономія як механізм протидії етнополітичним претензіям Угорщини. *Держава і право*. Сер. Політичні науки. 2018. Вип. 81. С. 3–14.
7. Майборода О.М. Етнічність у міжнародній системі. Вид. 2-е, випр. і допов. Київ : ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2017. 448 с.
8. Національні меншини України в політичних процесах ХХ – ХХІ століть: стан і проблеми дослідження / авт. кол.: Котигоренко В.О. (керівник), Калакура О.Я., Ковач Л.Л., Коцур В.В.,

Кочан Н.І., Ляшенко О.О., Ніколаєць Ю.О., Новородовський В.В., Панчук М.І. Київ : ІІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 624 с

9. Ткаченко Є.В. Правовий захист прав етнічних та мовних меншин : навч. посіб. Київ : ФОП Голембовська О.О., 2018. 315 с.
10. Хрящевська Л. М. Етнонаціональна політика в Україні в період незалежності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 208 с.

Інформаційні ресурси

1. Декларація прав національностей України : Документ від 01.11.1991 р. № 1771-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>.
2. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Сайт Інституту політичних політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України <https://ipiend.gov.ua/>
4. Сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого <https://nlu.org.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри політології, історії і філософії. Протокол від 20 січня 2025 року №10.

Додаток до силябусу
**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Самостійна робота		
			Виконання завдань самостійної роботи	Підготовка презентації	
Тема 1. Становлення етнополітології як науки і навчальної дисципліни.	4		2		5
Тема 2. Етнічні форми існування людства. Етнічна ідентичність.	4		2		5
Тема 5. Сутність та типи етнополітичних процесів: закони, закономірності, тенденції	4+4		2		8
Тема 4. Етнонаціональні процеси в контексті глобалізації, інтеграції та дезінтеграції.	4+4		2		8
Тема 5. Націоналізм як політичний феномен та ідеологія.	4+4		2		8
Тема 6. Етнополітичні конфлікти.	4+4		2		8
Тема 7. Становлення та розвиток етнонаціональних спільнот в Україні. Національна ідея. Національна держава.	4		2		
Тема 8. Етнонаціональна політика в сучасній Україні.	4	23	2		20
Підготовка презентації за визначеною темою				15	26
Разом	48	23	16	15	100

Шкала та критерії оцінювання

Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу; вміє описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища, аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні; відповідь чітка і завершена, без помилок; обґрунтовує власні думки; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах, виявляє ініціативу; демонструє на високому рівні розуміння історії, закономірностей та етапів розвитку предметної сфери політології, знання її цінностей та досягнень; дотримується норм сучасної літературної мови.

3	Здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту; вміє описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища, аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні, але при цьому припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях, диспутах; виявляє ініціативу; демонструє на достатньому рівні розуміння історії, закономірностей та етапів розвитку предметної сфери політології, знання її цінностей та досягнень; уміння дотримується норм сучасної літературної мови.
2	Здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень теми з дисципліни, вміє описувати, пояснювати, але не оцінювати політичні процеси та явища, частково може здійснювати аналіз публічної політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними уміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче, не виявляє ініціативу; демонструє на посередньому рівні розуміння історії, закономірностей та етапів розвитку предметної сфери політології, знання її цінностей та досягнень; дотримується норм сучасної літературної мови.
1	Здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу; здатен лише поверхнево описувати політичні процеси та явища, має значні труднощі при аналізі публічної політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні; допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче, не виявляє ініціативу; демонструє на низькому рівні розуміння історії, закономірностей та етапів розвитку предметної сфери політології, знання її цінностей та досягнень; частково дотримується норм сучасної літературної мови.
0	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; відповідь відсутня, що не дає змоги оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
Кожна правильна відповідь – 1 бал	
20–23	Продемонстрований високий рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
16–19	Продемонстрований достатній рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
11–15	Продемонстрований задовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
5–10	Продемонстрований низький рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.
0–4	Продемонстрований незадовільний рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі з демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності для реалізації програмних результатів

	навчання.
1	Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки з частковим демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти не застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності.
0	Завдання самостійної роботи не виконані або виконані повністю неправильно, що не дає змоги оцінити формування компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання підготовки презентації

Кількість балів	Критерії оцінювання
13–15	Презентація виконана на високому рівні, відображає глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Заявлена тема розкрита повністю. Вдало використані порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ, взаємодії політичних акторів та інститутів. Презентація відображає альтернативні погляди на проблему на основі опанування здобувачем вищої освіти широкого кола джерел, що репрезентують здобутки класичної та сучасної політико-правової думки. Зроблені самостійні висновки, висловлене власне ставлення до проблеми, що демонструє високий рівень розвитку політологічного мислення. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Презентація характеризується оригінальністю.
10–12	Презентація виконана добре, відображає належне розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Заявлена тема розкрита достатньо глибоко. Здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння понятійним апаратом з теми. Використані порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ, взаємодії політичних акторів та інститутів. Зроблений аналіз (хоча і дещо обмежений) різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політико-правової думки. Висловлене власне ставлення до проблеми, що демонструє належний рівень розвитку політологічного мислення. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Презентація характеризується оригінальністю.
7–9	Презентація виконана задовільно. Заявлена тема розкрита достатньо. Здобувач вищої освіти демонструє володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки, хоча допускає незначні помилки при визначенні категорій та поясненні теоретичного матеріалу. Порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ, взаємодії політичних акторів та інститутів практично відсутні, презентація базується переважно на простій констатації фактів. Включена інформація добута із різноманітних джерел, що репрезентують здобутки класичної та сучасної політико-правової думки, але здобувач вищої освіти не може їх порівнювати, а обмежується простим перерахунком. Структурна побудова презентації загалом правильна.
4–6	Презентація виконана задовільно. Присутнє лише часткове висвітлення теми. У здобувача вищої освіти виникають складності у використанні категорійно-понятійного апарату сучасної політичної науки. Під час викладу матеріалу прослідковується непослідовність, структура роботи не продумана, часом алогічна, що свідчить про низький рівень розвитку політологічного мислення. Включена інформація добута із незначної кількості джерел, що репрезентують здобутки класичної та сучасної політико-правової думки; здобувач вищої освіти не може їх порівнювати, а обмежується простим перерахунком. Самостійні висновки відсутні. Проект містить переважно текстову інформацію.
1–3	Презентація виконана незадовільно. Виявлено недостатнє розуміння проблеми, тема не розкрита. Здобувач вищої освіти припускається серйозних помилок при використанні категорійно-понятійного апарату сучасної політичної науки. Відсутній аналіз різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політико-правової думки. Проект здається випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим.
0	Презентація відсутня.